

loin meidän vapautemme saapuu? Koska on meillä todellinen kesä ja riemun runsas aika....

Ei ennenkuin on käyty se suuri taistelu, joka vie maailman työväenluokan lopulliseen voittoon.

NIIN ENNEN, NÄIN NYT.

Parisen tuhatta vuotta sitten lausui Tiberius Gracchus, muuan roomalaisen ajan reformaattori kansalle:

"Italian villipiedoilla on luolansa, joihin ne vetäytyvät, mutta niillä urhoollisilla miehillä, jotka Italian asaan puolesta vuodattavat vertaan, ei ole muuta kuin ilmaa ja valoa. Vaila asuntoa, vaila peltoa ne vaeltavat paikasta toiseen lapsineen ja valmoinen. Heidän kenraalinsa pilkkaavat heitä kun armeijoihensa etunenässä ollesaan kihottavat heitä taistelemaan hautojen ja kotoisten etujensa puolesta. Niissä, joita taisteluun kihottetaan ei ole tuskin yhtään roomalaista, jolla olisi omaa aittaria enempiä kuin hautoja, joissa heidän esi-isänsä tuhka lepäsi. Yksityiset sotilaat taistelevat ja kuolevat tuottaakseen rikkautta ja ylellisyyksiä suurille, joita kutsutaan maailman herroiksi. He taistelevat, vaikka heillä itsellään ei ole jalakaakaan maata omissa nimissään."

Kuten sanottu, lausuttiin nämä sanat jo parisen tuhatta vuotta sitten Rooman köyhälistölle. Näitten sanon julistaja murhattiin rikkeitten ylimysten toimesta, jollten etuja vastaan ne puhuivat. Mikäli sodat yleensä ja kautta aikojen ovat kysymyksessä, ei köyhälistöön nähden niiden seurauksista puhuttaessa Gracchuksen lausunnossa montakaan sanaa tarvitse muuttaa. Ja mitä hänen kohtalonsa tulee, niin on hänen seuraajillansa ollut useimmissa tapauksissa pakko jakaa hänen kohtalonsa.

SAIRASHOITO VENÄJÄLLÄ

Ennen vallankumousta oli Venäjällä työläisen melkein mahdotonta saada minkäänlaista hoitoa parantoloissa. Nyt kun osat ovat vaihtuneet omistavista ja omistamattomista luokista, on työläisillä etuoikeus saada lääkärihoitoa. Köyhälistöllä on käytettävissä lukuisia vanhan tyyppin parantolaitoksia ja lepokoteja — näitä työläisvaltiolle omistettuja uusia laitoksia — luo lokakuun vallankumouksen saavutuksen kehitys.

Nykyään on Venäjällä 56 parantolaa, näistä 10 niille, jotka ovat terveitä, mutta tarvitsevat lepoa, 24 tuberkuloosiparantolaa, (näistä 6 lapsille), joissa on kaikkiaan 4.000 huonetta, jonka lisäksi tulee vielä 1.000 paikkaa, jotka lähitulevaisuudessa tulevat valmiiksi.

Jos viime vuonna voititiin hyväksyä ainoastaan 18.425 hakemusta 391.563 anomuksesta, s. o. 23 % tulee kuluneena vuotena hyväksytyjen hakemusten prosenttiluku huomattavasti lisääntymään, pääasiassa Krimin ja Kaukasian parantoloiden johdosta.

Lepokotien järjestäminen työläisille alkoi vasta viime vuoden elokuussa. Nykyään on noin 1.000 paikkaa käytettävissä ja kesäksi valmistetaan lisäksi 3.000 paikkaa. Lepokoteja järjestetään entisiin palatseihin, kaupunkien ulkopuolella oleviin herraskartanoihin ja parempiin huvilayhdistyksiin, kuten esim. Serebrjannin Borin, Tarasovskin ja muunalle. Ne laitetaan kaikella mahdollisella komeu-

SILMÄILYÄ INDIAANI- HEIMOIHIN

Coloradon lounaiskulmalla harhaili muutama kymmenen vuotta takaperin pari lehmäpaimenta — cowboy'ta — etsimässä Mesa Verden erämaihin karannetta karjojaan. Tämä paikka on täynnä syviä rotkoja sekä "kanjoneita", joten näissä maissa on ääretömän vaikea kulkea. Monet kullut ovat niin syviä, että näyttää aivan mahdottomalta kenenkään kuolevaisen niiden yli kulkea, paitsi linnun siivillä lentäen. Sitäpaitsi kasvaa näillä mailla niin tiheässä mänty-sileri ja kuusipuita että eivät paimenet näe kauas eteen. Äkkiä huomasi nämä karjanetsijät joutuneensa ammottavan kullun partaalle. Harmitustuneena siitä, kun taas oli rotko tien katkaisut, pysähtivät he hevosensa ja alkoivat etsiä jälkiä, mihin suuntaan pakeneva karja olisi kulkenut. Toinen paimen sattui katsomaan alas rotkoon ja silloin hän ihmeekseen näki raunioiksi rauennettuja torneja, seinä ikkunoineen ja oven. Ihmeisesti olivat ne jäännökset entisistä ihmisasunnoista. Niin olivat nämä "cowboy't" löytäneet suurimman kalliokaupungin, mitä vielä tunnetaan Yhdysvaltain alueella.

Nämä "kalliokaupungit" ovat alkuaikaisen yksinkertaisia, kömpelöitä asumuksia, joilla on oma viehätyksensä ja merkityksensä tämän maan historian tutkimisessa. Niiden ympäristö on hyvin tarumainen ja viehätystä herättävä. Eivätkä nämä rakennukset ole niinkään vähäpätöisiä olleet, sillä niihin mahtuisi noin viidestä sadasta tuhanteen henkeen. Suurinta ihmettelyä herättää paikan valinta. Mikä kummallinen päätös, haave tahi pakko on valkuttanut, että ihminen on etsinyt tyssijakseen luoksepääsemättömät erämaat, kamalat kalliovuorten onkalot, joihin vain linnun siivin vapaasti pääsee.

Näiden kalliokaupunkien rakentajat olivat Arizonan ja Uuden Mexican nykyisten bueblo-intiaanien kantakansa. Sana "bueblo" merkitsee espanjankielellä kylää tahi kaupunkia. Nimitys on siis vain ylimalkainen. Se tarkoittaa yleensä niitä Intiaaniheimoja, jotka etenkin Rio-Granden joen ympäristöllä elävä taajaan rakennetuissa kylissä.

Näitä heimoja ovat monessa suhteessa Amerikan merkittävimmät. Niillä on jotenkin suuri määrä vanhaa itsenäistä sivistystä. Muunmuassa on jokaisessa heimossa vakituiset henkilöt miehiä tahi naisia, joiden tehtävänä on pitää mielessä kansan entiset vaiheet. Viime vuosien aikana

della ja mukavuudella, jotta työläiset siellä tunsivat itsensä omiksi herroiksi ja ihmisiksi tämän sanan paremmassa ja korkeimmassa merkityksessä, omassa työläisvaltiossansa, jonka he ovat verellensä ostaneet. Lepokotihin on järjestetty paikkoja seuraavalla tavalla: 80 % ammattiyhdistysten jäsenille, 5 % talonpojille ja 15 % työläisten perheille. Vuonna 1920 oli 18.425 sanatoorihitoa nauttineista 10.172 työläistä; tämä ja vuoden tanumikuussa oli työläisiä 58 % ja helmikuussa 62%. — TUT.

on koottu paljon tätä muistossa säilytettyä muinaishistoriaa. Näistä lähteistä on saatu käsitys "bueblo" indiaanien vaelluksista, heidän entisistä kalliokaupungeistaan ja niistä syistä, jotka saivat heidät sellaisia kotkanpesiä rakentamaan, ennenkuin he muuttivat heidän nykyisille asuinpaikoilleen. Hopi-indiaanit ovat asuneet myös nykyisistä asumuksistaan paljon etelämpänä. Silloin aikaan, jolloin he rakensivat tällaisia kalliokaupunkeja, asui heidän ympärillään sotaisia paimentolaiskantoja, jotka myöhtänsä heidän kylään hävittivät, siten tehden heidän elämänsä sietämättömäksi. Hopit eivät olleet sotaisia kansaa ja siksi he turvautuivat erämaahan, niissä löytyviin luonnonlunoihin ja omiin asunoihinsa. He harjoittivat tarkoituksellista voimistelua, oppivat kilpeämään kuin vuohi ja jouksivat nopeasti kuin kauris. Asunpaikoilleen he valitsivat kaikkein syrjäisimmät ja vaikeasti kuljettavat seudut. Ulkoneville paikoille rakensivat he vartiotorneja, joita hädän tullen voivat käyttää puolustusasemina. Aseina heillä oli jousi ja nuolet, kivikirveet ja vasarat ja jonkinlainen alkuperäinen keihäs, joka oli piikivellä kärjetyt. Huoneiden oviaukkoja ei puulla tukettu, kun ei ollut sellaisia aseita, jolla olisi puuta voinut veistää. Oviaukon tukkeena käytettiin laakeita kiviä, joita kylten ympärillä löydettiin. Mutta kun kivi on raskasta ainetta, niin oli pakko tehdä oviaukot pieniksi, jotta se voitiin yhdellä kivellä sulkea. Siinä on sellaisia, mikäli näissä kalliomasumuksissa oviaukot ovat pienet.

Hopi-intiaanit valmistivat näissä kaupungeissaan kömpelöitä saviasioita, joista on paljon löydetty jäännöksiä. Saviset vesiasiastit ovat ehkä parhaita. Ne täytettiin vedellä ja pidettiin huolta siitä, että vettä oli kylleiksi piirityksen saatuessa. Kaikissa raunioissa on "kiva" eli suljettu huone, ollen usein maan alkaivettu. Espanjalaiset luulivat näitä "kivoja" uumeiksi, kun niissä oli tavattoman kuuma. Näiden uunien tarkoitus oli aivan toinen. Ne olivat hopi-intiaanien pyhäitä, joihin kansa kokoontui hartautta varten. Melkein kaikki nämä kalliokaupungit ovat rakennetut irtaimista paasista, tahi sellaisista kallioista, joita helposti voititiin alkuperäisillä aseilla

louhia. Ainoastaan pari rakennusta tunnetaan, joiden seinät ovat rakennetut huolellisesti valikoituista kivistä.

Kun kalliokaupunkien olot alkoivat jossain määrin parantua ja vihollistenhyökkäykset laimentuivat, niin muuttivat nämä asukkaat vapaammalle maalle, jossa heidän jälkeläisensä nykyään asuvat. Mutta tottumus ainaisiin vanhoihin tapoihin, sai heidät yhä edelleen sijoittamaan asunonsa sellaisiin paikkoihin, joita on helppo puolustaa. He rakensivat talonsa niin, että niihin pääsi ainoastaan tikapuilla. Kun tikapuut nostettiin pois, muuttui kylä Innoitukseksi.

Jos taltoo perusteellisemmin tutustua näihin heimoihin, on paras liikkua heidän nykyisillä asuinpaikoillaan. Kivenheiton päässä Colorado kanjonin ääressä olevasta majatalosta, on tarkka jäljennös eräästä Oraibin kylän hopi-talosta. Siinä myydään kaikellaisia indiaanien tavaroita, mutta muutenkin on tällä talolla kansantieteellinen arvo. Ne, jotka eivät voi päästä tämän heimon varsinaisille asuinpaikoille, vedettömien erämaiden taakse, voivat tästä talosta saada jonkinlaisen käsityksen heidän elämäntavoistaan ja sivistyksestään. Tähän taloon on tuotu niitä hopi-intiaaneja, joiden kotia tämä talo esittää. Tässä talossa he valmistavat kaikellaisia esineitä, joita myyvät matkailijoille. Tämä hopi-huone on ikäänkuin museo, jossa näkee riijyjä, saviasiastoita, helmiauhjoja, hopeakoruja ja muita esineitä.

Mikä kaikkein mieltäkiinnittäväintä tämän heimon tavoista, on se, kun naiset rakentavat itse talot. Sanoetaan, että usein voi nähdä kymmenekymmentä naisia talonrakennus touhussa. Miehet istuvat tupakkia poltellen ja katselevat tyytyväisinä kun naiset uurastavat ahkerina. Eräs matkustaja kerran oli tätä puuhaa katselemassa ja halusi valokuvata heitä, mutta he eivät suostuneet pyyntöön, ennenkuin jokainen oli saanut karttuunipuvun.

Tämä matkustaja sittemmin kertoi seuraavaa: Kun hän illalla säällitellä naisia, että heidän piti noin raskasta työtä raataa miesten sitä laiskana katsellessa ja että siihen ei valkoinen nainen ikinä suostuisi, sanoivat intiaanit naiset, että valkoiset naiset sitten varmaan ovat mielettömiä.

KIVIHILENKAIVAJAT

EMILE ZOLA'N kirjoittama jännittävä kuvaus Belgian kivihiilityöläisten elämästä, tunnelmista, kärsimyksistä ja taisteluista. Kirjassa kuvatut kärsimykset vetävät vertoja Danten "Helvetille". Maanuuimenissa hautaantuneitten tuskat ja toiveet loihditaan esille niin mestarillisesti, jonka vain yksin Zola'n terävä kynä voipi luoda. Hinta ainoastaan 50 senttiä.

Tilataan osoitteella:

Toverin Kirjakauppa,

Box 99,

ASTORIA, OREGON.